

Mål C-35/23

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

25 januari 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

16 januari 2023

Klagande:

Fadern

Motpart:

Modern

[UTELÄMNAS] OBERLANDESGERICHT FRANKFURT AM MAIN

BESLUT

I familjemålet

beträffande vårdnaden om L

Ytterligare deltagare i rättegången:

1. Barnet L, med hemvist i Polen
2. Advokat, juridiskt ombud
3. Fadern, klagande, med hemvist i Schweiz

[utelämnas]

4. Modern, motpart, med hemvist i Polen

har [utelämnas] [hänvisning till avdelning] [vid Oberlandesgericht] Frankfurt am Main [utelämnas] [kortfattad redogörelse för förfarandet] den 16 januari 2023 fattat följande beslut:

I.

Målet förklaras vilande.

II.

Följande frågor avseende tolkningen av artiklarna 10 och 11 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel IIa-förordningen) har hänskjutits till Europeiska unionens domstol med begäran om förhandsavgörande:

I vilken utsträckning är regleringsmekanismen i artiklarna 10 och 11 i Bryssel IIa-förordningen begränsad till förfaranden som rör EU-medlemsstaters ömsesidiga förhållanden?

Närmare bestämt:

1. Är artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen tillämplig, med följden att domstolarna i den hittillsvarande hemviststaten behåller sin behörighet, om barnet före bortförandet hade hemvist i en EU-medlemsstat (Tyskland) och återlämnandeförfarandet enligt Haagkonventionen om bortförande av barn (nedan kallad Haagkonventionen) genomförs mellan en EU-medlemsstat (Polen) och ett tredjeland (Schweiz) och ett återlämnande av barnet har nekats i detta förfarande?

Om fråga 1 besvaras jakande:

2. Vilka krav ställs inom ramen för artikel 10 b i) i Bryssel IIa-förordningen i fråga om återopande av bibehållen behörighet?

3. Är artikel 11.6–8 i Bryssel IIa-förordningen också tillämplig vid genomförandet av ett återlämnandeförfarande enligt Haagkonventionen i förhållandet mellan ett tredjeland och en EU-medlemsstat i egenskap av tillflyktsstat, om barnet hade hemvist i en annan EU-medlemsstat före bortförandet?

Skäl:

I.

Förfarandet rör tillämpningsområdet för artiklarna 10 och 11 i Bryssel IIa-förordningen.

Barnets föräldrar gifte sig den 7 mars 2013 i Frankfurt am Main. Fadern är tysk medborgare och modern polsk medborgare. Föräldrarna bodde inledningsvis tillsammans i Frankfurt am Main (Tyskland). Den 29 juni 2013 flyttade fadern till Schweiz för att arbeta där.

Deras gemensamma barn L, som är tysk medborgare och numera även polsk medborgare, föddes i X (Schweiz) den 12 november 2014 och bodde från januari 2015 till början av april 2016 med modern i Frankfurt am Main.

Fadern besökte modern och barnet regelbundet i Tyskland och de semestrade även tillsammans. Den 11 maj 2015 godkände det schweiziska migrationsverket faderns ansökan om familjeåterförening. Modern erhöll ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i Schweiz som var giltigt fram till den 31 december 2019.

Den 9 april 2016 flyttade modern med L till Polen. I samband med detta avregistrerade modern hela familjen i Frankfurt och uppgav faderns adress i Schweiz. Sommaren 2016 sökte modern arbete i Schweiz. Sedan november 2016 arbetar modern i Polen för Zurich Insurance.

Inledningsvis besökte fadern familjen i Polen. Från och med den 17 april 2017 nekade modern fadern umgänge med den gemensamma dottern och anmälde dottern till en förskola i Polen utan faderns godkännande. I slutet av maj 2017 meddelade modern fadern att hon skulle stanna kvar i Polen med dottern.

Genom ansökan av den 7 juli 2017 begärde fadern genom den centrala schweiziska myndigheten, Bundesamt für Justiz i Bern, att barnet skulle återlämnas till Schweiz. Denna ansökan avslogs genom beslut av den 8 december 2017 från den lokala domstolen i Krakow Nowa Huta med motiveringen att fadern hade lämnat ett tidsmässigt obegränsat samtycke till moderns och dotterns flytt till Polen. Dessutom fann nämnda domstol att ett återlämnande skulle medföra en allvarlig risk för barnets bästa i den mening som avses i artikel 13.1 b i Haagkonventionen. Fadern har medgett att han (vid ett tillfälle) har brukat våld mot modern. Fadern överklagade beslutet till distriktsdomstolen i Krakow som avslog överklagandet genom beslut av den 17 april 2018 (XII Ca 168/18).

Den 27 september 2017 ansökte modern om äktenskapsskillnad i Polen. I oktober 2017 avregistrerade modern L hos kommunen X i Schweiz.

Genom beslut av den 5 juni 2018 tilldelade distriktsdomstolen i Krakow modern vårdnaden för det gemensamma barnet tills vidare och fastställde underhållsskyldighet för fadern.

Den 29 juni 2018 ingav fadern en ansökan om återlämnande av barnet på grundval av Haagkonventionen till den tyska Bundesamt für Justiz i Bonn, men fullföljde inte denna ansökan.

I det här aktuella målet yrkade fadern, genom ansökan av den 12 juli 2018, vilken inkom den 13 juli 2018 till Amtsgericht Frankfurt am Main, enligt punkt 1 ensam vårdnad om barnet och i andra hand rätt att bestämma boendet.

Vidare yrkade fadern under punkt II att modern skulle förpliktas att återlämna barnet till honom i Schweiz när beslutet vann laga kraft.

Fadern anförde att föräldrarna våren 2015 hade kommit överens om att de i framtiden skulle bo tillsammans med L i Schweiz. I april 2016 bestämde sig modern för att tillbringa en begränsad tid i Polen hos sina föräldrar för att hjälpa dem vid ett husbygge. Fadern lämnade sitt samtycke, men hade uttryckligen begränsat tiden till två eller högst tre år. Barnet skulle i vart fall börja förskola i Schweiz senast i november 2017.

Modern bestred yrkandena.

Modern hävdade att fadern godkänt flytten till Polen samt medverkat till utfärdandet av ett polskt pass. Det förelåg varken någon överenskommelse om att flytten till Polen var tidsmässigt begränsad eller någon överenskommelse om en flytt till Schweiz.

Fadern hördes i första instans den 9 maj 2019. Modern var även kallad, men infann sig inte till förhandlingen. Hon hade genom skrivelse av den 19 april 2019 ansökt om att höras genom ömsesidig rättshjälp.

Fadern uppgav vid förhandlingen att föräldrarna under ett telefonsamtal den 29 januari 2016 hade kommit överens om att L skulle stanna högst två till tre år i Polen och i vart fall skulle börja på förskola i Schweiz.

Genom beslut av den 3 juni 2019, vilket delgavs den 7 juni 2019, ogillade Amtsgericht faderns ansökan om vårdnad.

Som motivering uppgav domstolen att den saknade internationell behörighet. Fadern har inte styrkt någon motsvarande konkret överenskommelse om att modern och barnets vistelse i Polen skulle vara tidsbegränsad. Hans uppgifter vid den muntliga förhandlingen den 9 maj 2019 strider mot hans tidigare uppgifter i skrivelsen av den 3 augusti 2018, av vilken framgår att föräldrarna fortfarande i maj 2017 diskuterade längden på vistelsen i Polen utan något konkret resultat.

Fadern anser att Amtsgericht Frankfurt am Main är behörig enligt artikel 11.6 jämförd med 11.7 i Bryssel IIa-förordningen samt enligt artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen. Den lokala domstolen i Krakow har i sitt beslut av den 8 december 2017 fastställt att barnet inte hade hemvist i Schweiz innan det erhöll hemvist i Polen, eftersom barnet bodde med modern i Tyskland.

Fadern anser att de principer som är tillämpliga i förfaranden enligt Haagkonventionen, enligt vilka den person som motsätter sig att barnet ska återlämnas ska styrka att den person som (också) hade vårdnaden om barnet har

samtyckt till bortförandet eller kvarhållandet eller har lämnat samtycke i efterhand, även är tillämpliga i förevarande mål. Modern har inte styrkt något sådant, icke tidsbegränsat, samtycke.

Vidare anförde fadern att det skulle motsvara barnets bästa om vårdnaden överfördes till honom. Modern har genom egenmäktigt handlande i praktiken satt hans rättigheter, i egenskap av vårdnadshavare, ur spel och har således inte handlat i överensstämmelse med barnets bästa. Även i detta avseende hänvisar fadern till de principer som är tillämpliga i förfaranden enligt Haagkonventionen.

Genom det överklagande som har ingetts till Amtsgericht den 8 juli 2019 vidhåller fadern sina yrkanden i första instans.

Modern yrkar att överklagandet ska ogillas.

Oberlandesgericht har flera gånger upplyst fadern om att hans överklagande inte har några utsikter att nå framgång, även om nämnda domstol skulle anses ha internationell behörighet, eftersom man inte kan utgå från att en överföring av vårdnaden till fadern motsvarar barnets bästa (1671 § i Bürgerliches Gesetzbuch) (den tyska civillagen, nedan kallad BGB).

Oberlandesgericht har även informerat fadern om att nämnda domstol anser att en tillämpning av artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen är begränsad till det inbördes förhållandet mellan EU-medlemsstaterna och att det förfarande som förs mellan Polen och Schweiz inte kan medföra sådana verkningar som föreskrivs i artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen.

Fadern yrkar att följande frågor ska hänskjutas till Europeiska unionens domstol i Luxemburg med begäran om förhandsavgörande:

[utelämnas] [frågor som fadern anser behöver klargöras. De återfinns delvis i de hänskjutna tolkningsfrågorna]

År 2022 har fadern utövat umgänge med barnet i Polen på grundval av ett polskt domstolsavgörande.

II.

1. Internationell behörighet

För det vårdnadsförfarande som inleddes den 1 augusti 2022 följer de tyska domstolarnas internationella behörighet i princip av artikel 8.1 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 (nedan kallad Bryssel IIa-förordningen), såvida inte bestämmelser som har företräde i artiklarna 9, 10 och 12 är tillämpliga (artikel 8.2 i Bryssel IIa-förordningen). Den efterföljande förordningen (EG) 2019/1111 av den 25 juni 2019 (Bryssel IIb-förordningen) är först tillämplig på förfaranden som har inletts efter den 1 augusti 2022 (artikel 100.1 i Bryssel IIb-förordningen). I förevarande mål är Bryssel IIa-förordningen i

dess lydelse enligt förordning (EG) nr 2201/2003 fortsatt tillämplig (artikel 100.2 i Bryssel IIb-förordningen).

Enligt artikel 8.1 i Bryssel IIa-förordningen är barnets hemvist avgörande för den internationella behörigheten (a), såvida inte några andra bestämmelser som har företräde, i förevarande mål artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen, är tillämpliga (b).

a. Artikel 8.1 i Bryssel IIa-förordningen

Enligt artikel 8.1 i Bryssel IIa-förordningen ska domstolarna i en medlemsstat vara behöriga i mål om föräldraansvar för ett barn som har hemvist i den medlemsstaten vid den tidpunkt då talan väcks.

Hemvisten ska fastställas enligt barnets huvudsakliga anknytning på grundval av samtliga faktiska omständigheter i det enskilda fallet mot bakgrund av den familjära och sociala integrationen. Härvid ska hänsyn tas till hur varaktig och regelbunden vistelsen i staten är och förhållandena för vistelsen (EU-domstolens dom av den 2 april 2009, C-523/07, punkterna 42 och 44, dom av den 22 december 2010, C-497/10 PPU, punkt 47, dom av den 8 juni 2017, C-111/17 PPU, punkt 42).

L bor sedan april 2016 med modern i Polen och går i förskolan där sedan april/maj 2017.

Vid den tidpunkt då talan väcktes hade L hemvist i Polen och en behörighet för de tyska domstolarna kan inte grundas på artikel 8.1 i Bryssel IIa-förordningen.

b. Behörighet vid fall av bortförande av barn

Artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen innehåller en omfattande reglering av behörigheten i situationer där ett barn olovligt bortförts eller kvarhållits. I dessa situationer bibehåller den stat där barnet hittills har haft hemvist sin internationella behörighet, även om barnet har fått en ny hemvist i en annan stat, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter.

I detta avseende krävs inledningsvis att artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen är tillämplig i förevarande mål.

Enligt lydelsen i artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen ("medlemsstat") är bestämmelsen begränsad till det inbördes förhållandet mellan medlemsstaterna som är bundna av Bryssel IIa-förordningen. EU-domstolen har klargjort att den omständigheten att artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen använder uttrycket "medlemsstat" och inte orden "stat" eller "tredjeland", och den omständigheten att det enligt denna artikel är avgörande för behörigheten huruvida barnet har sin nuvarande eller tidigare hemvist "i en medlemsstat", utan att ta upp möjligheten att barnet fått sin hemvist i ett tredjeland, innebär att denna artikel endast reglerar

behörigheten vid bortförande av barn mellan medlemsstaterna (EU-domstolen, dom av den 24 mars 2021, C-603/20 PPU, punkterna 38–40).

Fadern anser att detta villkor är uppfyllt, eftersom förevarande förfarande genomförs i förhållandet mellan Tyskland och Polen och således mellan två EU-medlemsstater som är bundna av Bryssel IIa-förordningen. L bodde med modern i Frankfurt och hade således hemvist i Tyskland.

Oberlandesgericht delar inte denna uppfattning, utan anser att artiklarna 10 och 11 ska beaktas i samband med genomförandet av ett återlämnandeförfarande enligt Haagkonventionen. I artikel 11 i Bryssel IIa-förordningen föreskrivs ytterligare förfaranderegler som blir tillämpliga i återlämnandeförfaranden enligt Haagkonventionen, i vilka såväl ursprungsstaten som tillflyktsstaten är EU-medlemsstater, respektive är bundna av Bryssel IIa-förordningen [utelämnas] [hänvisning till doktrin]. Bestämmelserna i artiklarna 10 och 11 i Bryssel IIa-förordningen stärker å ena sida mekanismen för återlämnande i Haagkonventionen, genom att tillämpningen av undantag begränsas och verkställigheten av beslutet om återlämnande prioriteras. Å andra sidan föreskrivs emellertid särskilda bestämmelser för att påskynda förfarandet och om hörande samt skydds- och informationsskyldigheter gentemot parterna.

EU-domstolen har genom dom av den 24 mars 2021, C-603/20 PPU, beträffande tolkningen av artikel 10 i förordning (EG) nr 2201/2003 (i det aktuella fallet fastställande av hemvist vid bortförande av barn), fastställt att vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (EU-domstolen, dom av den 24 mars 2021, C-603/20 PPU, punkt 37). Beträffande tolkningen av artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen framgår således klart av bestämmelsens ordalydelse och av tolkningen av den praktiska handledningen att den endast avser behörighetskonflikter mellan medlemsstaterna och inte behörighetskonflikter mellan en medlemsstat och ett tredjeland (EU-domstolens dom av den 24 mars 2021, C-603/20 PPU, punkt 29). EU-domstolen framhöll samtidigt att en särskild behörighetsregel ska tolkas restriktivt och således inte får ge upphov till en tolkning som går utöver de fall som uttryckligen anges i den berörda förordningen, eller till en tolkning som innebär att endast en del av regelns lydelse beaktas i syfte att tillämpa denna del självständigt (EU-domstolen, dom av den 24 mars 2021, C-603/20 PPU, punkterna 47 och 48).

Mot denna bakgrund anser Oberlandesgericht att artiklarna 10 och 11 i Bryssel IIa-förordningen inte kan betraktas separat från varandra.

I det återlämnandeförfarande som fadern inlett genom ansökan av den 7 juli 2017 via Bundesamt für Justiz i Bern, vilket rörde återlämnande av barnet till Schweiz, har de villkor som föreskrivs i artikel 11 i Bryssel IIa-förordningen för genomförandet av förfarandet enligt Haagkonventionen inte blivit tillämpliga, eftersom Schweiz inte är bundet av Bryssel IIa-förordningen. Följaktligen hade den polska domstolen efter att ha avslagit ansökan om återlämnande inte heller

någon anledning att vidta åtgärder enligt artikel 11.6 och 11.7 i Bryssel IIa-förordningen och informera domstolarna, respektive de centrala myndigheterna i Tyskland om avslagsbeslutet.

Den andra ansökan om återlämnande, vilken fadern ingav till tyska Bundesamt für Justiz i Bonn strax innan förevarande förfarande inleddes, kan inte motivera en bibehållen behörighet enligt artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen, eftersom detta förfarande inte längre pågår. Således är tidpunkten då ansökan inkom till domstolen avgörande. Något ytterligare återlämnandeförfarande har inte inletts i Polen enligt de uppgifter som fadern har lämnat.

I övrigt är det principiellt osäkert huruvida en andra ansökan enligt Haagkonventionen kan handläggas, eftersom det lagakraftvunna beslutet från appellationsdomstolen i Polen borde utgöra hinder för ett ytterligare förfarande enligt Haagkonventionen rörande samma sak. Avgörandena från de polska domstolarna innehåller även uttalanden i frågan huruvida barnet olovligen har kvarhållits.

2. Tillämpning av artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen

Om artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen även skulle vara principiellt tillämplig i den här aktuella situationen överförs behörigheten (i avsaknad av godkännande från båda vårdnadshavarna, led a) först när barnet har fått ny hemvist och minst varit bosatt i ett år i den nya hemviststaten, har funnit sig till rätta i sin nya miljö samt det är frågan om en av de kategorier som anges i led b i–iv. I förevarande mål skulle led i) kunna bli aktuellt, enligt vilket den bibehållna behörigheten bortfaller om ingen begäran om återlämnande har lämnats in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat dit barnet har bortförts eller där barnet olovligen kvarhålls inom ett år efter det att den som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig (artikel 10 b i) i Bryssel IIa-förordningen).

Fadern måste således inge ansökan om återlämnande inom ett år efter att ha fått kännedom, respektive efter att olovligheten har uppkommit, för att de tyska domstolarna fortsatt ska vara internationellt behöriga.

Fadern gör gällande att han lämnat samtycke till att modern och L vistades i Polen en begränsad tid. När denna tidsperiod löpte ut flyttade modern inte med L till Schweiz trots den av fadern åberopade överenskommelsen.

Fadern gör gällande att barnet olovligen har kvarhållits i Polen sedan i vart fall den 24 maj 2017 (förskolestart). Vidare anför fadern att föräldrarna hade kommit överens om att barnet skulle börja på förskola i Schweiz från november 2017.

Faderns ansökan om vårdnaden inkom till Amtsgericht den 13 juli 2018. Fristen på ett år i artikel 10 b i) i Bryssel IIa-förordningen har endast iakttagits om den senare tidpunkten, det vill säga datumet för tillträde till förskolan, ska anses avgörande. Mot bakgrund av de uppgifter som lämnats i återlämnandeförfarandet

(att olovligheten uppkommit vid anmälan till förskolan i maj 2017) har ansökan inte inkommit inom fristen på ett år i artikel 10 b i) i Bryssel IIa-förordningen.

I förevarande mål uppkommer frågan huruvida förfarandet enligt Haagkonventionen som genomförts i Polen utgör hinder för att fadern ska kunna väcka en ytterligare talan eller om senare tidpunkter också kan tillämpas inom ramen för artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen. Detta skulle innebära att det finns en möjlighet att fördröja den tidpunkt vid vilken ettårsfristen börjar löpa efter avslutandet av återlämnandeförfarandet, vilket inte är förenligt med syftet att få till stånd ett snabbt klarläggande av vårdnaden av hänsyn till barnets bästa.

Vidare tvistar föräldrarna om huruvida moderns och barnets vistelse i Polen var tidsbegränsad. Modern bestrider att de kommit överens om en sådan begränsning.

Vad gäller återops- och bevisbördan hänvisar fadern till de gällande principerna för styrkande av samtycke eller överenskommelse i förfaranden enligt Haagkonventionen, enligt vilka den förälder som motsätter sig återlämnandet ska styrka att sökanden har lämnat samtycke till bortförandet alternativt har godkänt det (i efterhand) (se artikel 13.1 a i Haagkonventionen).

Oberlandesgericht anser inte att de särskilda reglerna om bevisbördan som gäller i förfaranden enligt Haagkonventionen är tillämpliga på förevarande mål. Förevarande mål rör inte ett återlämnande av barnet inom ramen för förfarandet enligt Haagkonventionen, utan en ansökan om tilldelning av vårdnaden, på vilken endast de allmänna rättegångsreglerna i vårdningsförfaranden är tillämpliga. Domstolarna i den tidigare hemviststaten ska göra en självständig prövning av villkoren i artikel 10 i Bryssel IIa-förordningen (EU-domstolen, dom av den 22 december 2010, C-497/10 PPU, punkt 62 och följande punkter). Enligt Haagkonventionen är avgörandet av ansökan om återlämnande inte bindande i den nya hemviststaten. I detta hänseende är principen i 26 § Familienverfahrgesetz (familjprocesslagen, FamFG) om en prövning på eget initiativ tillämplig, vilket även omfattar att den internationella behörigheten ska prövas ex officio (Bundesgerichtshof [utelämnas] [hänvisning till doktrin] [beslut av den 17 februari 2010 - XII ZB 68/09]). Därvid gäller vid ansökningsförfarandet liksom i förevarande ansökan om vårdnad enligt 1671 § BGB att det till viss del åligger parterna att åberopa omständigheter som är mer gynnsamma för dem. Domstolen ska således även på motsvarande sätt beakta motstridiga uppgifter som fadern har lämnat.

3. Tillämpning av artikel 11.8 i Bryssel IIa-förordningen

Om ett återlämnande av barnet enligt Haagkonventionen nekas på grundval av artikel 13 i Haagkonventionen tvingar bestämmelserna i artikel 11.6–8 i Bryssel IIa-förordningen fram inledandet av ett vårdningsförförande i den tidigare hemviststaten. I synnerhet omfattas avgöranden om vårdnaden som fattas inom ramen för artikel 11 i Bryssel IIa-förordningen i anslutning till ett beslut om att inte återlämna barnet i förfarandet enligt Haagkonventionen och som omfattar

överlämnande (återlämnande) av barnet enligt artikel 11.8 i Bryssel IIa-förordningen, artikel 40.1 b i jämförd med artikel 42 i Bryssel IIa-förordningen av privilegierad verkställighet.

Fadern anser att ett avgörande från Oberlandesgericht om vårdnaden som är förenat med ett föreläggande att återlämna barnet faller under artikel 11.8 i Bryssel IIa-förordningen och således omfattas av bestämmelserna om privilegierad verkställighet.

Oberlandesgericht anser däremot att genomförandet av ett förfarande enligt Haagkonventionen mellan två medlemsstater som är bundna av Bryssel IIa-förordningen utgör en tvingande förutsättning för en tillämpning av artikel 10.6–8 i Bryssel IIa-förordningen, vilket gör att artikel 11.8 i Bryssel IIa-förordningen inte blir tillämplig. Syftet med artikel 11.8 i Bryssel IIa-förordningen är att förenkla verkställigheten av avgöranden om vårdnaden som meddelas i anslutning till förfaranden enligt Haagkonventionen som omfattas av de särskilda kraven i artikel 11.2–5 i Bryssel IIa-förordningen. Såsom redan angetts är Bryssel IIa-förordningen inte tillämplig på återlämnandeförfarandet i förhållandet mellan Schweiz och Polen. I detta avseende är inte faderns hemvist avgörande, utan frågan om den ömsesidiga bundenheten och staternas skyldigheter enligt Bryssel IIa-förordningen.

[utelämnas] [underskrifter, vidimering]